

Dr. sc. Tomaž KERESTEŠ, redovni profesor
Pravni fakultet Univerziteta u Mariboru
tomaz.kerestes@um.si

UDK: 347.918 : 341.9 (497.4)
Primljen: 13. svibnja 2022.
Prihvaćen: 26. svibnja 2022.
Prethodno priopćenje

PROBLEM REZERVU KOD NJUJORŠKE ARBITRAŽNE KONVENCIJE NA PRIMJERU REPUBLIKE SLOVENIJE

Sažetak: Autor obrađuje situaciju u arbitražnom pravu Republike Slovenije u kojem zakon uređuje priznanje i izvršenje svih stranih arbitražnih odluka na temelju Konvencije o priznavanju i izvršenju inozemnih arbitražnih odluka iz 1958. Iako je Slovenija u vreme donošenja tog zakona povukla rezervu ograničavanja na sporove iz trgovačkih odnosa, ostalo je otvoreno pitanje da li je moguće konvenciju primijeniti na strane arbitražne odluke koje se temelje na arbitražnim ugovorima i sporovima koji su nastali prije povlačenja te rezerve, a nisu smatrani trgovačkim. Autor zauzima stava da treba i u tim slučajevima prema zakonu primjenjivati konvenciju, jer bi suprotan stav dao apsurdne i neprihvatljive rezultate.

Gljučne riječi: arbitražna, priznanje i izvršenje, strane arbitražne odluke, konvencija, rezerve, trgovački sporovi

I. Uvod

Socijalistička federativna republika Jugoslavija (u nastavku: SFRJ) pristupila je Konvenciji o priznavanju i izvršenju inozemnih arbitražnih odluka iz 1958. (tzv. New York Arbitration Convention; u nastavku: NYK) tek 1981.¹ U vrijeme osamostaljenja Republika Slovenija je u svom Ustavnom zakonu za sprovođenje temeljne ustavne povelje o samostalnosti i nezavisnosti Republike Slovenije (Ustavni zakon za izvedbu Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije; u nastavku: UZITUL) u članu 3. odredila da na teritoriju Republike Slovenije i dalje važe svi međunarodni ugovori koje je sklopila Jugoslavija i koji se odnose na Republiku Sloveniju, a parlament (tada još skupština) usvojiti će notifikacijski akt o nasljeđivanju tih međunarodnih ugovora. To je naravno značilo, da je Republika Slovenije priznala da sve međunarodne konvencije o arbitraži koje su važile za SFRJ i dalje važe na teritoriju Republike Slovenije.² Na temelju te odredbe UZITUL Republika Slovenija je 1992. notificirala Organizaciji Ujedinjenih Naroda nasljeđivanje različitih međunarodnih konvencija, između ostalog i NYK.³ Time je Republika Slovenija priznala nasljeđivanje NYK i postala njena država članica. U skladu s članom 8. Ustava Republike Slovenije (u nastavku: URS)⁴ priznat je primat međunarodnog prava u pravnom poretku Re-

¹ Uradni list SFRJ, Međunarodne pogodbe, št. 11/81 z 9. oktobra 1981.

² Ude (2004), str. 38 i 39.

³ Akt o notifikaciji nasljedstva glede konvencij Organizacije združenih narodov in konvencij, sprejetih v mednarodni konvenciji za atomsko energijo (Uradni list RS, št. 35/92, Međunarodne pogodbe, št. 9/92, str. 105, tč. 53 i 54), i Akt o potrditvi nasljedstva glede konvencij, statutih in mednarodnih sporazumov, ki predstavljajo akt o ustanovitvi mednarodnih organizacij (Uradni list RS, št. 54/92, Međunarodne pogodbe, št. 15/92, str. 188, tč. 5).

⁴ Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03

publike Slovenije. Prema toj odredbi međunarodni ugovori se u Sloveniji upotrebljavaju neposredno, a u skladu s članom 8. i 153. svi zakoni Republike Slovenije moraju biti usklađeni s opće važećim načelima međunarodnog prava i važećim međunarodnim ugovorima koje je ratificirao parlament. Prema tome možemo zaključiti da za NYK u pravu Republike Slovenije važi načelo kontinuiteta s pravom SFRJ.

Kada je SFRJ pristupila NYK, to je urađeno veoma konzervativno. Taj konzervativni pristup očitavao se pre svega isticanju različitih rezervi i izjava koje je dozvoljavala konvencija. Te rezerve i izjave bile su sljedeće:

- Da se NYK upotrebljava samo za one arbitražne odluke koje su donesene na teritoriju druge države članice NYK (tzv. rezerva teritorijalnog reciprociteta);
- Da se NYK upotrebljava samo za one arbitražne odluke koje proizlaze iz ugovornih ili izvanugovornih pravnih odnosa koji se po pravu države priznanja smatraju trgovačkim (tzv. rezerva ograničavanja na sporove iz trgovačkih odnosa); i
- Da se NYK upotrebljava samo za one arbitražne odluke koje su donijete nakon stupanja na snagu NYK⁵ (tzv. rezerva zabrane retroaktivnosti).

Situacija u slovenskog zakonodavstvu po pitanju isticanja rezervi ka NYK nije se bitno promijenila sve do 2008., kada je donesen novi Zakon o arbitraži (u nastavku: ZArbit)⁶, kojim je slovensko arbitražno pravo bilo harmonizirano sa UNCITRAL Model zakonom o međunarodnoj trgovačkoj arbitraži. Taj zakon je ka pitanju priznanja i izvršenja stranih arbitražnih odluka pristupio na specifičan način. Nije naime pitanje priznavanja i izvršenja stranih arbitražnih odluka uređio na način, kako to predviđa tekst UNCITRAL Model zakona, već je u tekst bila unijeta blanketna norma koja po tom pitanju predviđa neposrednu primjenu NYK. U stavku II članka 42 ZArbit određeno je da se za priznavanje i izvršenje stranih arbitražnih odluka primjenjuje Konvencija o priznavanju i izvršenju inozemnih arbitražnih odluka, usvojena 10. juna 1958.

Prema obrazloženjima prijedloga ZArbit zakonodavac se odlučio primijeniti zakonodavni pristup prema njemačkom uzoru,⁷ čime bi trebali otkloniti mogućnost konflikta između pravila nacionalnog zakona i pravila NYK, a sudovima se daje mogućnost tzv. autonomne interpretacije odredbi konvencije.⁸ Kako bi se omogućila primjena NYK za sve vrste stranih arbitražnih odluka, Republika Slovenija je još prije stupanja ZArbit na snagu povukla rezerve, da će primjenjivati NYK samo za one odluke koje su donesene na teritoriju druge države članice, i za sporove koji proizlaze iz ugovornih ili izvanugovornih pravnih odnosa koji se po pravu države priznanja smatraju trgovačkim.⁹

– UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a).

⁵ U vezi ove rezerve već su Goldštajn i Triva (1987, str. 318) upozoravali na različita moguća tumačenja. Može se zastupati stajalište da se time misli na dan, kad je konvencija stupila na snagu u odnosu na SFRJ (12. 4. 1982 ili 26. 2. 1982) ili dan stupanja na snagu NYK kao međunarodnog ugovora (7. 6. 1959).

⁶ Zakon o arbitraži (Uradni list RS, št. 45/08).

⁷ ZPO(d) § 1061 Ausländische Schiedssprüche

(1) Die Anerkennung und Vollstreckung ausländischer Schiedssprüche richtet sich nach dem Übereinkommen vom 10. Juni 1958 über die Anerkennung und Vollstreckung ausländischer Schiedssprüche (BGBl. 1961 II S. 121). Die Vorschriften in anderen Staatsverträgen über die Anerkennung und Vollstreckung von Schiedssprüchen bleiben unberührt.

(2) Ist die Vollstreckbarerklärung abzulehnen, stellt das Gericht fest, dass der Schiedsspruch im Inland nicht anzuerkennen ist.

(3) Wird der Schiedsspruch, nachdem er für vollstreckbar erklärt worden ist, im Ausland aufgehoben, so kann die Aufhebung der Vollstreckbarerklärung beantragt werden.

⁸ Ude et al. u Zalar (2010), str. 179.

⁹ Akt o spremembi Akta o notifikaciji nasledstva glede konvencij Organizacije združenih narodov

2. Problem povlačenja rezervi u praksi

Iako je Republika Slovenija 2008 povukla rezervu, da će primjenjivati NYK samo za sporove koji proizlaze iz ugovornih ili izvanugovornih pravnih odnosa koji se po pravu države priznanja smatraju trgovačkim, to nije otklonilo sve moguće probleme. U praksi se pojavila dilema o tome, kako tumačiti vremenski učinak povlačenja rezerve – da li povlačenje rezerve važi od dana stupanja akta o povlačenju na snagu ili pak ima i retroaktivni učinak. Problem je u tome što se zakonodavac kod povlačenja rezervi nije izražavao precizno, pa je odredio da akt stupa na snagu slijedeći dan posle objavljivanja u službenom listu.¹⁰

U praksi se tako pojavio spor u vezi sa priznavanjem i izvršenjem strane arbitražne odluke iz spora koji se prema propisima Republike Slovenije ne smatra trgovačkim, a za koji je arbitražni sporazum bio sklopljen poslije notifikacija nasljedstva NYK od strane Republike Slovenije i prije povlačenja te rezerve. Tu postoje dvije mogućnosti – prva je da je i strana arbitražna odluka bila donijeta prije povlačenja rezerve, a druga da je strana arbitražna odluka bila donijeta poslije povlačenja rezerve. Prva situacija svakim danom sve više je teorijski slučaj, jer prema članku 356 Obligacijskog zakonika¹¹ polako ističu rokovi zastarijevanja od deset godina. Tu naravno postoji mogućnost da je u određenim primjerima došlo do zastoja ili prekida zastarijevanja, no vjerojatnoća takvih situacija je relativno mala. S druge strane u praksi su poznati slučajevi da je arbitražni sporazum bio sklopljen prije povlačenja rezerve a arbitražna odluka donijeta poslije njenog povlačenja.

U vezi te druge situacije pojavljuje se više dilema. Prvo se postavlja pitanje da li je prije povlačenja rezerve ograničavanja na sporove iz trgovačkih odnosa uopće bilo dopušteno sklapanje arbitražnih ugovora u vezi sporova koji se prema propisima Republike ne smatraju trgovačkim? Drugo pitanje je da li je moguće da povlačenje rezerve ograničavanja na sporove iz trgovačkih odnosa ima i retroaktivni učinak i odnosi se na takve sporove i prije povlačenja rezerve?

3. Lažne dileme

Iako su se takva pitanja pojavila u praksi pred sudovima, te su dileme velikim dijelom lažne. Naime, rezerve koje je SFRJ izjavila u vreme ratifikacije NYK, i koje je kasnije prihvatila i Republika Slovenija, nisu ni u kom slučaju značile da je u zakonodavstvu SFRJ ili Republike Slovenije bilo zabranjeno sklapanje arbitražnih ugovora za sporove koji proizlaze iz ugovornih ili izvanugovornih pravnih odnosa koji se po pravu

in konvencij, sprejetih v Mednarodni agenciji za atomsko energijo (MANKZN) (Uradni list RS, št. 35/2008, 9. 4. 2008).

¹⁰ Akt o notifikaciji nasledstva glede konvencij Organizacije združenih narodov in konvencij, sprejetih v Mednarodni agenciji za atomsko energijo (Uradni list Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 9/92, 3/93, 9/93, 5/99) se spremeni tako, da se v razdelku »A. Konvencije OZN«, točka 53 – »Konvencija o priznanju in izvršitvi tujih arbitražnih odločb«, črta naslednje besedilo: »Skupščina Republike Slovenije daje naslednjo izjavo: V skladu s tretjim odstavkom 1. člena bo Republika Slovenija na recipročni podlagi uporabljala konvencijo samo glede na tiste arbitražne odločbe, ki so bile izdane na ozemlju druge članice konvencije in za spore, ki izvirajo iz pogodbenih ali nepogodbenih pravnih razmerij, ki se po slovenski zakonodaji štejejo za trgovinske.« Ta akt začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe.

¹¹ Obligacijski zakonik (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo, 64/16 – odl. US in 20/18 – OROZ631).

države priznanja ne smatraju trgovačkim. Tako su i ZPP SFRJ¹² iz 1977¹³ u člancima 469 i 469.a, kao i ZPP¹⁴ Republike Slovenije¹⁵ u članku 460 dozvoljavali sklapanje arbitražnog ugovora u slučajevima, kad su stranke mogle slobodno raspolagati svojim pravima, a dogovaranje strane arbitraže bilo je dopušteno u slučajevima kad je barem jedna stranka bila strano fizičko ili pravno lice a za takav spor nije bila određena isključiva nadležnost sudova Republike Slovenije. To u praksi znači, da je prema nacionalnom zakonodavstvu Republike Slovenije prije donošenja ZArbit bilo dopušteno sklapanje arbitražnih ugovora za sporove koji proizlaze iz ugovornih ili izvanugovornih pravnih odnosa koji se po pravu države priznanja ne smatraju trgovačkim, kao i u vezi toga dogovaranje nadležnosti stranih arbitraža ako je barem jedna stranka bila strano fizičko ili pravno lice.

Činjenica da je u to isto vreme Republika Slovenija izjavila notifikaciju u nasljeđivanju NYK u kojoj je zadržala rezervu ograničavanja na sporove iz trgovačkih odnosa ni u kom slučaju ne može se protumačiti na način da je time bilo zabranjeno sklapanje arbitražnih ugovora za sporove koji proizlaze iz ugovornih ili izvanugovornih pravnih odnosa koji se po pravu države priznanja ne smatraju trgovačkim. Istina je da članak 8¹⁶ i stavak 2 članka 153¹⁷ URS određuje primat međunarodnog prava i da nacionalni zakoni moraju biti skladni s važećim međunarodnim ugovorima, ali to ne znači da su bile odredbe članka 469 i 469.a ZPP SFRJ te članka 460 ZPP Republike Slovenije u suprotnosti s odredbama NYK odnosno aktom o ratifikaciji SFRJ i aktom o notifikaciji nasljeđivanja Republike Slovenije. Aktom o ratifikaciji i aktom o notifikaciji SFRJ i Republika Slovenije nisu mogle usvoji rezerve koja nije bila skladna s odredbom NYK. U članku I(3) NYK određeno je da u trenutku potpisivanja ili ratifikacije, pristupa Konvenciji, ili notifikacije o proširenju njezine primjene u skladu s člankom X, svaka će država moći na temelju uzajamnosti izjaviti da će se Konvencija primjenjivati na priznanje i izvršenje jedino onih pravorijeka koji su doneseni na području neke druge države

¹² Koji se u Republici Sloveniji upotrebljavao do 1999, kada je donesen novi slovenski zakon.

¹³ Uradni list SFRJ, št. 4/77, 36/77 – popr., 6/80, 20/80 – popr., 36/80, 43/82, 72/82 – popr., 69/82, 58/84, 74/87, 14/88 – popr., 57/89, 20/90, 27/90, Uradni list RS, št. 19/94 – ZS, 19/94 in 26/99 – ZPP/77.

¹⁴ Uradni list RS, št. 26/99, 96/02, NPB1, 12/03 – UPB1, NPB2, 58/03 – odl. US, NPB3, 2/04, NPB4, 2/04 – ZDSS-1, NPB5, 36/04 – UPB2, NPB6, 69/05 – odl. US, NPB7, 90/05 – odl. US, NPB8, 43/06 – odl. US, NPB9, 52/07, NPB10, 73/07 – UPB3, NPB11, 45/08 – ZArbit, NPB12, 45/08, NPB13, 111/08 – odl. US, NPB14, 57/09 – odl. US, NPB15, 12/10 – odl. US, NPB16, 50/10 – odl. US, NPB17, 107/10 – odl. US, NPB18, 75/12 – odl. US, NPB19, 40/13 – odl. US, NPB20, 92/13 – odl. US, NPB21, 10/14 – odl. US, NPB22, 48/15 – odl. US, NPB23, 6/17 – odl. US, NPB24, 10/17, NPB25, 16/19 – ZNP-1, NPB26, 70/19 – odl. US, NPB27, 1/22 – odl. US, NPB28, 3/22 – ZDeb in NPB29.

¹⁵ Koji u Republici Sloveniji važi od 14. 7. 1999, a njegove su se odredbe primjenjivale in na arbitražno pravo do usvajanja ZArbit 2008. godine.

¹⁶ Zakoni i drugi propisi moraju biti skladni s opće važećim načelima međunarodnog prava i s međunarodnim ugovorima koji obavezuju Sloveniju. Ratificirani i objavljeni međunarodni ugovori se primjenjuju neposredno. (Zakoni in drugi predpisi morajo biti v skladu s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in z mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Slovenijo. Ratificirane in objavljene mednarodne pogodbe se uporabljajo neposredno.)

¹⁷ Zakoni moraju biti skladni opće važećim načelima međunarodnog prava i važećim međunarodnim ugovorima koje je ratificirao državni zbor, a podzakonski propisi i drugi opći akti i s drugim ratificiranim međunarodnim ugovorima. (Zakoni morajo biti v skladu s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in z veljavnimi mednarodnimi pogodbami, ki jih je ratificiral državni zbor, podzakonski predpisi in drugi splošni akti pa tudi z drugimi ratificiranimi mednarodnimi pogodbami.)

ugovornice, odnosno će moći izjaviti da će konvenciju primjenjivati samo na sporove što potječu iz pravnih odnosa, ugovornih ili izvanugovornih, koji se prema njezinom nacionalnom zakonodavstvu smatraju trgovačkim. Riječ je dakle isključivo o primjenjivanju NYK, a ne o zabrani sklapanja arbitražnih ugovora za sporove koji proizlaze iz ugovornih ili izvanugovornih pravnih odnosa koji se po pravu države priznanja ne smatraju trgovačkim. Odredbe NYK smatraju se tzv. „more-favourable-right provisions“ odnosno „mfr-provisions“, koje ispoljavaju temeljnu intenciju NYK da olakšava priznavanje i izvršenje stranih arbitražnih odluka. U slučaju kad NYK nije moguće primijeniti, to znači da se strana arbitražna odluka još uvijek može priznati i izvršiti na drugom pravnom temelju odnosno.¹⁸ To znači da osnovna intencija NYK ni u kom slučaju nije ograničavanje mogućnosti primjene arbitraže u rješavanju sporova, pa čak i ako se oni po pravu države ne smatraju trgovačkim a država je izjavila rezervu.

Druga dilema je ozbiljnija. Naime, prije donošenja ZArbit u arbitražnom pravu Republike Slovenije postojalo je više režima priznavanja i izvršenja stranih arbitražnih odluka. Strana arbitražna odluka se mogla priznati i izvršiti na temelju bilateralnog ugovora (npr. naslijeđenog sporazuma između SFRJ i Republike Austrije), na temelju multilateralnog ugovora (NYK) odnosno na temelju nacionalnog zakona.¹⁹ Ali nakon donošenja ZArbit u Republici Sloveniji postoji samo jedan temelj za priznanje i izvršenje stranih arbitražnih odluka, a to je NYK. Do toga dolazimo ili na temelju neposredne primjene NYK ili na temelju stavka II članka 42 ZArbit. U Republici Sloveniji dakle ne postoji režim priznavanja i izvršenja stranih arbitražnih odluka van režima NYK. U vezi toga se postavlja pitanje da li je u tom slučaju moguće primijeniti NYK na priznavanje i izvršenje strane arbitražne odluke koja je bila donesena u sporu koji se prema zakonodavstvu Republike Slovenije ne smatra trgovačkim a koji je nastao još u vrijeme prije povlačenja rezerve ograničavanja na sporove iz trgovačkih odnosa?

Prvo treba istaći da se još uvijek postojeća rezerva Republike Slovenije da se NYK upotrebljava samo za one arbitražne odluke koje su donijete nakon stupanja na snagu NYK ne odnosi na ove slučajeve. Ionako se u vezi te rezerve postavljalo više pitanja, od pitanje valjanosti takve izjave pa do pitanja konkretnog datuma na koji se ta rezerva odnosi.²¹ Ali kako se taj datum svakako nalazi u godini 1982., danas je to pitanje pretežito teorijske prirode.

Slovenija kod povlačenja rezerve ograničavanja na sporove iz trgovačkih odnosa nije podnijela nikakve izjave da li se to povlačenje odnosi samo na sporove koji će nastati poslije povlačenja rezervacije ili na sve sporove. Generalno je moguće primijetiti da u teoriji postoji tendencija zagovaranja retroaktivnog učinka NYK.²² Ta je tendencija i razumljiva jer je intencija NYK olakšavanje priznavanja i izvršenja stranih arbitražnih odluka a ne njezino otežavanje. U tom smislu teleološki konvenciju treba interpretirati u proarbitražnom smislu.

U prijelaznim i završnim odredbama ZArbit vidimo, da članak 52. određuje da zakon stupa na snagu tri mjeseca poslije objave u službenom listu,²³ a prema stavku I

¹⁸ Berg, (1981), str. 82, Wolff (2019), str. 480 ff, Triva, Uzelac (2007), str. 340.

¹⁹ O hierarhiji izvora više Lasić (2013), str. 119 i Triva, Uzelac (2007), str. 340.

²⁰ Nacionalni zakon koji je do donošenja ZArbit uređivao priznavanje i izvršenje stranih arbitražnih odluka je bio Zakon o međunarodnom zasebnem pravu in postupku (ZMZPP) (Zakon o međunarodnom zasebnem pravu in postupku, Uradni list RS, št. 56/99).

²¹ Više o tim dilemama u Goldštajn, Triva (1987), str. 318 – 319.

²² Honke et al. (2010), str. 505, Berg (1981), str. 80.

²³ To je bilo 10. 08. 2008.

članka 50. valjanost arbitražnih ugovora koji su sklopljeni prije stupanja na snagu ZArbit presuđivat će se prema dotadašnjim propisima. Kako iznimka upotrebe dotadašnjih propisa važi samo za pitanje valjanosti arbitražnih ugovora, ostala pitanje se dakle rješavaju prema ZArbit, pa se tako i na priznavanje i izvršenje stranih arbitražnih odluka prema stavku 2 članka 42. primjenjuje NYK. To odražava i priroda odredbi NYK koje su pretežito proceduralne prirode, a na njih se pravila o zabrani retroaktivnosti ne odnose.

Najbitnije je pak da članak I (1) NYK jasno određuje da se NYK primjenjuje na priznanje i izvršenje arbitražnih odluka u sporovima između fizičkih ili pravnih osoba donesenih na teritoriju neke druge države a ne one u kojoj se traži priznanje i izvršenje odluka. Ona se isto tako primjenjuje na arbitražne odluke što se ne smatraju domaćim odlukama u državi u kojoj se traži njihovo priznanje i izvršenje. Ako zemlje nemaju izjavljene rezerve (kao što sada važi za Republiku Sloveniju), to znači da se NYK primjenjuje na priznanje i izvršenje svih stranih arbitražnih odluka, bez obzira na to da li je taj spor u nacionalnom pravu smatran trgovačkim ili ne. To znači da se NYK automatski primjenjuje na sve strane arbitražne odluke, osim onih koji bi (teorijski) proizlazili iz arbitražnih ugovora koji su bili sklopljeni prije stupanja NYK na snagu za Sloveniju (dakle barem prije 1982. ili možda i ranije).

4. Zaključak

Slovensko arbitražno pravo je uređenjem postupka priznanja i izvršenja u članku 42 ZArbit kao uzor prihvatilo njemačko nomotehnično rješenje iz § 1061 ZPO(d), što u praksi znači da je taj postupak uređen blanketnim pozivanjem na upotrebu NYK. Da bi takvo rješenje moglo funkcionirati u praksi, istovremeno su povučene rezerva teritorijalnog reciprociteta i rezerva ograničavanja na sporove iz trgovačkih odnosa, dok rezerva zabrane retroaktivnosti nije bila povučena. I daljnje postojanje rezerve zabrane retroaktivnosti u teoriji bi moglo prouzrokovati poteškoće, ali u praksi to nije vrlo vjerojatno. No, pitanje učinka povlačenja rezerve ograničavanja na sporove iz trgovačkih odnosa u samom tekstu ostalo je otvoreno, pa je to izazvalo određene nedoumice u praksi, koje u vrijeme pisanja ovog teksta još nisu konačno zatvorene.

Iako sudska praksa još nije zauzela konačni stav, ipak ne bismo trebali očekivati da sudovi zauzmu stav kako odredba članka 42 (odnosno NYK) nije upotrebljiv za arbitražne odluke iz sporova koji nisu trgovački i koji su nastali prije povlačenje rezerve ograničavanja na sporove iz trgovačkih odnosa. Takav stav sudova doveo bi do apsurdnog rezultata, prema kome bi stranka arbitražnog ugovora iz spora koji nije trgovački i za koji postoji sasvim valjani arbitražni ugovor, ne mogla dobiti priznanje i izvršenje strane arbitražne odluke. Okolnost, da Republika Slovenija ne bi priznavala strane arbitražne odluke koja se temelji na arbitražnom ugovoru, koji se smatra valjanim prema pravu Republike Slovenije nije samo apsurdna nego se protivi i na članku 35 i 74 URS utemeljenom pravu stranaka na (procesno)ugovornu autonomiju. U tom smislu možemo očekivati da će sudovi Republike Slovenije prihvatiti da je članak 42 ZArbit (a time i NYK) upotrebljiv za sve strane arbitražne odluke, osim za one koje se protive rezervi zabrane retroaktivnosti.

Tomaž KERESTEŠ, PhD., Full Professor
University of Maribor, Faculty of Law
tomaz.kerestes@um.si

PROBLEM OF RESERVATIONS IN THE NEW YORK ARBITRATION CONVENTION IN CASE OF REPUBLIC OF SLOVENIA

Synopsis: Author analyses a situation in the Slovenian arbitration law, where the Statute regulates recognition and enforcement of all foreign arbitral awards on the basis of the Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards of 1958. Regardless to the fact that Slovenia recalled its reservation of limitation to commercial disputes at the time of enacting this statute, a question remained whether it is possible to apply the convention to foreign arbitral awards that are arising out of arbitral agreements and disputes that emerged before the recall of the reserve and were not considered to be commercial. Author takes a position that even in this situation it is necessary to apply the convention according to the statute, because the alternative solution would produce absurd and unacceptable results.

Keywords: arbitration, recognition and enforcement, foreign arbitral awards, convention, reserves, commercial matters